

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priloge naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 novč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo v ulici Molin piccolo št. 7. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Naš jezik na sodiščih.

Že zopet nam je prišel pol noge naš stari in — da smo odkritosrčni! — ne posebno ljubi znanec. Saj mi bi se mu radi izogibali. Ali ni možno. Naj jo zasukavamo že okoli katerega koli oglasa našega javnega življenja tržaškega, že ga imamo pred seboj. In če bi ga mi imeli morda prazniti, pa ga nam prijatelj »Piccolo« pahnje tja pod noge, da se zavedamo obenj, če tudi nismo hoteli. In tako se moramo čisto baviti z njim — gotovo češče, nego je ljubo.

Verjemite nam, prijatelji, da ni prijetno to večno borenje proti lažljivosti, krivici in neumnosti. Ali naša novinarska obrt je že taka, da nam najraje prihaja v roko tako delo, ki ni prijetno! Dolžnost pa je dolžnost. Naša dolžnost pa je, da branimo pravo naroda tudi pred takimi ljudmi. Ni je važnejše lektire, nego je ona, ki staja ustvarila skupno zlobo in neumnost, ako taka lektira prihaja v roke ljudem, ki tudi ne bleste z razsodnostjo. To pa je ravno v našem slušaju!

Saj smo že rekli, da nam onega prijatelja, ki nas nadleguje s produkti svoje zlobe, združene z neumnostjo, prijatelj »Piccolo« peha pod noge, če ga že sami nismo opazili. Tako nas tudi današnji »Piccolo« opozarja na neki dopis iz Trsta o jezikovnem vprašanju na naših sodiščih v Trstu.

Kdor se hoče korenito desorijentirati, kdor hoče, da ne bo poznal resnice, ta naj le pridno čita dopise iz Trsta v »Grazer Tagespost«. Če ne drugega, ta dobiček bo imel prav gotovo, da mu bo plastično pred oči, kako se slaba stvar ne daje dobro braniti!

Da je ta naš izrek popolnoma utemeljen, nam bo verjel vsakdo, čim mu povemo, da dopisnik »Tagespost« razpravlja o sferi branjenja slovenskih obtožencev po italijanskih odvetnikih, oziroma o konfliktu, povzročenem po italijanskih odvetnikih, ki se upirajo slovenskim razpravam tudi s slovenskimi obtoženci — in da prihaja do zaključka, da imajo odvetniki popolnoma prav!

Gotovo nam pritrdi vsakdo, da ne more dobro in veljavno braniti, kdor brani tako stvar! Še enkrat, a v stisnem okvirju, podaja dopisnik graškega lista rečeno afšo, izzvano po tržaških italijanskih odvetnikih, oziroma odvetniški zbornici. Umeje se, da pa je tudi na tem delu apretiral stvari za svoje namene; deloma zavija, deloma direktno laže. V izgled naj navedemo n. pr.,

da se sklicuje tudi na odklonitev brambe od strani dra. Benkoviča povodom razprave Lade! On se sklicuje na dogodek, kakor so ga svojedobno opisali italijanski listi, a se nimalo ne meni za to, da je moral »Piccolo« prijaviti pojasnilo predsednika deželnega sodišča, iz katerega je bilo razvidno, da so italijanski listi falzificirali in lagali!

Mi ne bomo vnovič zavračali starih neresnic, ki jih sedaj pogreva dopisnik »Grazer Tagespost«, ker smo to storili že svojedobno. Le konkluzijo, ki jo je napisal svojim apretiranim izvajanjem, hočemo malo zavrniti, ker v tej se kaže drastično, kako slaba mora biti stvar, ako jo braniteljine znajo bolje braniti!

Više namreč:

»Tu ne gre le za narodno vprašanje, tu gre za drugo, svetlo pravo vsacega državljanca: za pravo dobičvanja varstva od zakonov! In kako naj se godi pravu, ako se na kaki razpravi branitelj, toženec in tožitelj sploh ne umejo, ali pa le s težavo?«

»Da, še več, tudi ugled sodišč trpi na tem. Kajti dogaja se, da se sodna dvorana uporablja v to, da se kaže tam zaničevanje in nasprotstvo do tujega jezika. Tako se že kažejo sadovi novega zistema.«

»Nadejati se je, da na merodajnem mestu spoznajo resnost in važnost situacije in krenejo na druga pota, dokler je še možno to brez velikih težav!«

Ste-li čuli, čitatelji! Kaj se vam zli? Je-li možno huje, gausneje hinavstvo, nego je v tem, ako se kdo sklicuje na sveto pravo državljanov, da ga zakoni čuvajo, a zahteva ob enem, naj se pred jezikovno nesposobnostjo par odvetnikov ukloneta jasno določilo državnih zakonov in pa princip humanitete, ki zahteva, da se najbolj interesirani osebi na razpravi, tožencu, dovoljujejo vsa možna sredstva, s katerimi se mora braniti! A katero je tako glavno neizogibno sredstvo? Je-li obramba sploh možna, ako se ne vrši v jeziku, ki ga ima toženec popolnoma v svoji oblasti?!

Prijatelj v »Tagespost« našim italijanskim odvetnikom je sicer tudi toženca — poleg sodnikov, tožitelja in branitelja — uvrstil med tiste činitelje na razpravi, ki se morajo umeti med sabo! — Ali on bi hotel, da obvelja stališče italijanskih odvetnikov, da se mora namreč to mejebojno »sporazumljenje« vršiti v jeziku, ki ga zna — branitelj. To

stališče pa je ravno absurdno, ker sloni na predpostavki, da je sodni dvor, vstevši tožitelja in branitelja, glavna, toženec pa postranska stvar, da torej ni branitelj tu radi toženca, ampak toženec radi branitelja! — Njemu, ki na tej predpostavki presoja ta jezikovni spor na sodišču, moremo z vso pravico zažeti v obraz čitanje, da noče zanesljivega pravosodstva, da noče, da bi pravosodstvo dosegalo svoj veliki vzvišeni — etično, socijalno in gospodarsko prevzvišeni namen.

Kar zahteva »Tagespost« dopisnik v imenu svojih laških prijateljev: to je nonsense, nezmisel. Slovenski toženec naj se popolnoma sporazumeva s sodniki, tožiteljem in braniteljem, a razprava naj se vendar vrši v jeziku, ki je tožencu tuji! Kako za božjo voljo, naj toženec umeje branitelja? — Po takem bi morali zahtevati od vseh slovenskih tožencev, naj se navlašč za to razpravo in v vsej naglici priuči italijanščini, le radi tega, da bo ustrezno, gospodu italijanskemu branitelju!! Nam se zdi, da bi žalili čitatelje tega lista, ako bi jim hoteli še le dokazovati vso nebotično absurdnost take zahteve!!

Italijanski odvetniki in njihov nemški prijatelj naj se le zvijajo kakor hočejo: zdravi človeški razum in vzvišeni namen pravosodstva izključujeta absolutno vsako drugo pot, nego je ta, da so sodniki in branitelji popolnoma vsposobljeni za ustmeno obdobjanje s tožencem. Italijanskim odvetnikom v Trstu ne preostaja drugega nego: ali da se, ako hočejo prevzemati brambo slovenskih tožencev, priuče našemu jeziku, ali pa da pridre predlogu slovenskih odvetnikov, da bodo slovenske tožence branili slovenski, laške pa laški branitelji!

Da se na razpravah v naši sodni dvorani ponavlja sovraštvo do kakega jezika — to je res. Žalibog, da je res. Toda dopisnik graškega lista naj bi bil našelil svoje obžalovanje na pravo adresno, ki ni slovenska! Tudi to je res, da trpi ugled naših sodišč vsled izvestnih prizorov, ki se dogajajo na naših sodiščih. Ali ta ugled trpi ravno vsled tega, ker se noče v polni meri privoliti v to, kar zahtevamo mi v imenu zakona, v imenu zanesljivosti pravosodja in v imenu humanitete. Krivda ni na novem zistemu, ampak na njih, ki svojo osebno komoditeteto in svoje politično stališče stavljajo nad namen pravosodstva! — Ti jedini so rušitelji ugleda sodišč!

odstranim zopet. Jaz bom obema rabelj. Ah, misil bo, da ga več ne ljubim. In to pismo, draga moja, je hranilo besede, katere še vedno gledam pisane z ognjenimi potezami.

Kočija je pridrdrala skozi velika vrata.

»Ah«, je vzkliknila markiza z nekim veseljem, »on prihaja javno in ne skrivno.«

»Lord Grenville« je naznanil sluga.

Markiza je ostala vzravnan, nepremična.

Ko je zagledala Arturja bledega, upalega in medlega, se ni mogla več potajiti. Da si je bil lord Grenville neprijetno iznenaden, da ni naletel na Julijo samo, je ostal na videz vendar miren in hladen. Toda za ti dve dami, ki ste znali za njegovo tajno ljubezen, so imeli njegovo vedenje, njegov glas in njegov pogled nekako tako moč, kakoršna se pripisuje električnemu skatu. Markiza in gospa de Wimphen sti ostali omamljeni, kakor bi ju neposredno zadela bolečina. — Zvok glasu lorda Grenville je provzročil, da je gospoj d' Aiglemont utripalo srce tako močno, da se mu ni upala odgovarjati iz strahu, da bi mu razkrila veliko moč, ki jo je imel do nje. Lord Grenville pa se ni upal pogledati Julije, tako, da je na ta način gospa de Wimphen skoro sama vodila nezanimivi pogovor. S pogledom, polnim ginljivega pripoznavanja jo je zahvalila Ju-

»Novi zistem«, proti kateremu se razgreva dopisnik, je v resnici še le prva etapa do prakse na naših sodiščih, ki bo dostojna pravne in moderne države — do v resnici modernega, potrebam prebivalstva primerne pravosodstva. Njegov »zistem« pa, ki bi ga hotel ohraniti tudi na naših sodiščih, je bil ravno te dni na zatožni klopi pred vsem svetom. Mož naj povpraša le pri svojih gospodarjih v Gradcu! V njihovi bližini v Mariboru, ob glasoviti aferi Bratuš, se je ta zistem zakril z nevenljivo — sramoto! To je bil pravi Sedan, katastrofa za zistem sojenja slovenskih obtožencev v neslovenskem jeziku.

Cenjene čitatelje prosimo, naj nam oprostite, ako smo se zopet nekoliko dalje bavili s tem znanim braniteljem vsake krivice in napadalcem vsake pravice. »Piccolo« je kriv, ker ga nam je zopet pahnil pod noge!

Politični pregled.

V Trstu, 10. oktobra 1903.

Deželni zbori. V deželnem zboru kranjskem so imeli večeraj zopet enkrat vroč dan. Precej živahnosti je prinesla v razpravo že izjava deželnega glavarja na očitjanje večine (slovenskih liberalcev in nemških veleposestnikov) v zadnji seji, češ, da se ona ne ozira na želje deželnega zbora. Po njegovem mnenju bi vsakdanje seje ne vodile do cilja, do rednega delovanja. Posledica takim sejam bi bila ta, da bi prihajali novi nujni predlogi in nove interpelacije. Sicer pa se je izjavil deželni glavar za nasprotnika vsaki obstrukciji, ker to da je nevarno orožje, ki seku smrtno rane parlamentarizmu in ki ne more roditi drugega nego absolutizem ali anarhijo. On da je sicer člen katoliško narodnega kluba in je vezan na njega sklepe, ali le v toliko, kolikor ne tangirajo njegovih pravic in dolžnosti kakor deželnega glavarja.

Na to je dr. Šusteršič podal izjavo, v kateri je trdil, da stili večina in vlada krivi na tem, da se je položaj v zbornici tako poostiril. Dokler se te razmere ne spremenijo — je zaključil govornik — je katoliško-narodna stranka prisiljena posluževati se skrajnih odpornih sredstev.

Nemca Luckmann in Schwegel sta z zadovoljstvom pozdravila izjavo dež. glavarja in čitala manjšini, da s svojimi predlogi zahteva od dežele to in ono, ob enem pa noče dovoliti v to potrebnega denarja.

lija za izkazano pomoč. Oba ljubimeca sta zapovedala svojim čutom molčanje ter sta se mogla gibati le v mejah dolžnosti in spodobnosti. Toda kmalu je naznanil sluga gospoda de Wimphen. Ob njegovem vstopu ste se prijateljici pogledali ter umeli molče nove težave položaja. Nemožno je bilo, da bi gospoda de Wimphen seznanili s skrivnostjo te drame, in Julija bi ne mogla navesti veljavnih vzrokov, da bi ostala še nadalje pri svoji prijateljici. Ko si je gospa de Wimphen ognila svoj pajčolan, je Julija vstala, kakor bi jej hotela pomagati, da jej ga ona pritrdi; o tem jej je zšepetala: »Imela bom dovolj srčnosti. Česa naj se bojim, ko je prišel očitno k meni? A brez tebe bi se mu bila v prvem trenutju zgrudila k nogam, ko sem ga videla tako spremenjenega.«

»Vi me torej niste ubogali, Artur«, je rekla gospa d' Aiglemont s tresočim glasom sedši zopet na blazinjak, kamor se lord Grenville ni upal sesti.

»Nisem se mogel dalje ustavljati veselju, da čujem Vaš glas, da sem v Vaši bližini. To je nes pamet, blaznost. Jaz nisem več svoj gospod. Mnogo čem se popraševal; pre slab sem. Umreti moram. A umreti, ne da bil Vas videl, čul šumenje Vašega krila in ujel Vaše solze — kaka smrt!« (Pride še.)

PODLISTEK.

26

Ženska tridesetih let.

Francoški spisal: Honoré de Balzac.
Poslovenil K. Z.

I. Prvi grehi.

»To je skrivnost«, je odgovorila markiza z navno, skoro otroško kretnjo. »Poslušaj! Jaz jemljem opij. Dogodba nadvojvodinje... v Londonu, me je spravila do te misli. Kakor veš, je napisal Mathurin roman o tem. Moje laudanum-kapljice so jako slabe. Jaz spim. Bedim samo sedem ur, in še te pozvečam svoji hčerki.«

Lujiza je zrla v ogenj, ne da bi se upala pogledati prijateljico; vsa beda te posleduje se je prvokrat razkrila pred njenimi očmi.

»Lujiza, varuj to mojo skrivnost«, je rekla Julija po kratkem molku.

Nenadoma je prinesel sluga markizi pismo.

»Ah!« je vzkliknila obledela.

»Ne bom šele vpraševala od koga«, je menila gospa de Wimphen.

Markiza je čitala in ni čula ničesar več. Prijateljica je opazovala najživahnejša čustva,

najnevarnejšo razburjenost, ki se je izražala na obrazu gospe d' Aiglemont, ki je z taj zardela, zdaj obledela. Konečno je vrgla Julija papir v ogenj!

»To pismo je grozno vznemirljivo! Ah, srce me hoče zadušiti.«

Vstala je ter hodila okrog; njeae oči so plamtele.

»O! ni zapustil Pariza!« je vzkliknile.

Sunkoma izgovorjene besede, katerih se gospa de Wimphen ni upala prekiniti so prihajale le po strašnih presledkih na dan. Po vsakem presledku je izgovarjala besede čim dalje bolj neumljivo. Zadnje besede pa so donele strašno.

»On me ni nehal gledati, ne da bi jaz vedela za to. Pogled, ki je vsak dan ujel od mene, mu je ohranil življenje. Ti ne veš, Lujiza, on umira ter me prosi, da bi mi smel reči z Bogom; on ve, da se je moj mož nočej za nekaj dni odstranil, ter lahko pride vsak hip. Jaz ginem. Zgubljena sem. Čuj! ostani pri meni. V prisotnosti dveh dam si ne bo upal ničesar. — Oh ostani bojim se.«

»Toda moj mož ve, da sem obedovala pri tebi, in gotovo pride po-me«, je odvrnila gospa de Wimphen.

»Dobro torej, pred tvojim odhodom ga

Posl. Ark o je branil zahtevo katoliško-narodne stranke po volilni reformi; deželni predsednik baron Hein pa se je branil pred očitani dra. Šusteršiča, češ, da se vlada identifičira z večino in da objavlja tendenciozno poročila o sejah deželnega zbora.

Jako ostro je govoril dr. Tavčar in je izval hrupne proteste od strani katoliško-narodne manjšine, kateri je očital, da meče ljudstvu pesek v oči. Brez proračuna ne more deželni zbor nič storiti. Manjšina predlaga n. pr., naj bi dežela dala 100 000 K za bedno prebivalstvo, sredstev za to pa da noče dovoliti.

Posl. dr. Schweitzer je branil katoliško-narodno stranko, na kar je posl. dr. Ferjančič predložil peticijo občinskega zastopa na Bledu za uredbo učiteljskih plač, za ustanovitev kmetijske šole za Gorenjsko in za uvedbo cestnih doklad. Manjšina je naložila celo vrsto interpelacij. Seja je nadaljevala popolnoma.

V deželnem zboru niževavstrijskem je bila na dnevnem redu akcija krščanskih socijalcev, da bi se župan v St. Pöltenu Völkl odstavil od službe. Posl. dr. Pattay je prečital koncept note, ki naj bi jo deželni odbor doposlal namestniku. V tej noti se očita županu, da je sklenil protizakonito pogodbo glede elektrarne, da se je upiral uradnim odredbam, da je na nedovoljen način uporabljal denar iz posojila za gradnjo donavskega kanala in da ni dokazil o uporabi denarja za ubožce — in razne druge nepravilnosti.

Župan Völkl, ki je tudi poslanec, je hotel reagirati, ali ga niso pustili do besede in je bil vrhu tega pozvan na red.

V deželnem zboru štajarskem je prišlo do malega sporčka med nemško večino in namestnikom. Govori v zadnji seji tega deželnega zbora o našem gospodarskem razmerju do Ogrske so zveneli kakor polemika proti znanemu govoru ministerskega predsednika dra. Koerberja na banketu industrijaleev (kateri govor smo označili tudi mi kakor stvarno neopravičenega, taktično pa skrajno neprevidnega). Umevao je, da je bilo to vladi neprijetno in je namestnik dal izraza temu, izlasti je zavrnil izjavo posl. Walza, naperjeno proti kroni. V večerajšnji seji pa je posl. Lutter protestiral proti temu, da hoče namestnik govora cenzurirati in dajati ukore. Namestnik se je izgovarjal, da je povedal le svoje mnenje, nikakor pa da ni hotel dajati ukorov ali cenzurirati. To opravičevanje ni bilo posebno srečno. Zastopniki vlade v parlamentih nimajo izražati svojega mnenja, ampak imajo le zastopati stališče vlade nasproti vprašanju, ki je v razpravi. Grajanje neparlamentarnih izrazov in nedopustnih izjav od strani poslancev je pa stvar predsednika zbornice, ne pa vladnega zastopnika.

Deželni zbor češki je nadaljeval podrobno debato o spremembi obč. volilnega reda. Nemški govorniki so se upirali namerjani spremembi in so — ko je začel govoriti poročevalec Schwarz — jeli kričati in žugati z obstrukcijo. Navstajal je silen ropot in Nemci niso dopustili, da pride do glasovanja. Deželni maršal je prekinil sejo, da bi stranke prišle do kakšnega kompromisa. Po zopetni otvoritvi seje so Nemci začeli z obstrukcijo. Prihodaja seja bo v torek. Koliko besed in črnila so porabili Nemci zadnje mestce za obsojanje češke obstrukcije, ki da ubija parlamentarizem! No, mi ne dvomimo, da bodo sedaj z železnim čelom opravičevali svojo obstrukcijo. Taki so ti Nemci. Oči smejo vse; kar so oni storili, je vedno opravičeno; če pa so drugi isto storili v svojo obrambo, je to hipoma zločin, atentat na vsa možna »sveta prava«!

Kriza na Ogrskem je stacionarna — smo hoteli napisati v naglico. To pomenja po domače, da se noče ganiti z mesta. Ali vse se deždeva, da bi to označenje ne odgovarjalo resnici. Zadnja poročila se glasijo jako pesimistično in napravljajo utis, da se je kriza še poojstrila. Razni so momenti, ki izvirajo tako odbo.

Že dejstvo, da se je Koloman Szell povrnil z Dunaja v Budimpešto, ne da bi bil prejel ali vprejel nalog za sestavo nove vlade, je jako zmanjšalo nado, da bi se kriza polnojnjo rešila. Potem je prišla vmes odredba grofa Khuena kakor ministra za notranje stvari, s katero je razveljavil sklepe komitatov, da ne bodo pobirali davkov. Opozicija je že pozvala komitate, naj se niti ne zmenijo za to naredbo. Če bodo komitati sle-

dili temu pozivu opozicije in če se odločijo za očitni odpor, potem imamo nov konflikt med komitati in vlado, a iz tega navstane — anarhija.

K temu prihaja še, da v liberalni večini, katera edina bi mogla dati podstavo za rešitev krize, to je, zagotoviti zaslonbo novi vladi, postajajo razmere obupneje od dne do dne. Jedinostvena itak že dolgo ni bila, ker ima v sebi tudi Apponyi-jeve elemente, katerih voditelj je bil že dolgo intelektualni voditelj — opozicije in obstrukcije. Po delovanju teh elementov so tudi stari liberalci, vsaj kolikor se dostaje »narodnih zahtev« v vojski, bolj in bolj soglašali z opozicijo in je prišlo na Ogrskem do položaja, ki je unicum v zgodovini parlamentarnega življenja, da je namreč večna formalna obstala, faktično pa je nje veliki del sestavljal opozicijo.

Zadnje vesti pa poročajo o novih konfliktih radi delovanja takozvanega »odbora devotorice«. Ta odbor je namreč stranka imenovala v namen, da pride enkrat do kakšnega lastnega programa glede zahtev, ki naj jih stavijo Madžari v vojski. Ali tudi ob tem vprašanju je liberalna stranka razcepljena na dveje, na dve skupini. Ena se imenuje »narodno«, druga »državnoopravno konservativno«. Med tema dvema skupinama se je vnel hud prepir. Ena zahteva, naj se z določenjem vojaškega programa počaka do imenovanja nove vlade, ki naj bo sodelovala na sestavi tega programa, in kateri program naj bi bil tak, da bi ga nova vlada mogla zastopati toliko v parlamentu, kolikor nasproti kroni. — Druga skupina pa zahteva nasprotno: naj se rešeni vojaški program sestavi takoj, da bo prihodnja vlada po njem določala svoj program. Ti skupini si torej ostro stojita nasproti v liberalni stranki, a današnje vesti ne dajajo nobene opore za sodbu, kako in ali se sploh reši ta konflikt? V Budimpešti se širijo celo govorice, da je ta stranka že tako razdejana, da morda ne pride več v poštev o reševanju krize.

Govori se celo, da na nje mesto kakor vladna stranka stopi klerikalna ljudska stranka pod vodstvom grca Zyeby. Naše mnenje je sicer, da je ta možnost izključena, že radi nje malostevilstva nje in kvalitete; ali fakt, da se govori kaj takega, že priča, kako razdejano je vse politično življenje na Ogrskem in da je konfuzija na svojem višku.

Ta konfuzija se kaže tudi v pojavu, da ima vsaki politik, ki količkaj prihaja v poštev, svoje specialno mnenje. To velja posebno glede Apponyi-ja, ki je že dolgo pravi enfant terrible za liberalno stranko. Prav značilen je v tem pogledu odgovor, ki ga je bil dal na poziv neodvisnostne stranke, naj tudi formalno prestopi v nje vrste. Grof Apponyi pa je menil: Pustite me prijatelji tu; kjer sem, vam lahko več koristim!

Ali tudi Szellovo vedenje ni tako, da bi jasnilo situacijo. Tudi on zastopa sedaj program, ki se bolj bliža stališču opozicije in je daleč od stališča krona. Če je namreč res, kar javljajo danes iz Budimpešte, da je Szell izjavil cesarju, da vladna večina sicer ne zahteva madjarskega povejstvenega jezika, da pa hoče varovati parlamentu pravico do sodelovanja v stvarih vojske in da ne priznava rezervatnih pravic krona, potem se pripravlja konflikt med liberalno večino in krono. V armadnem povelju in cesarjevem rečnem pismu je krona odločno izjavila, da ne odstopi od svojih majestetnih pravic, večina pa jej hoče sedaj odrekati ravno te pravice!!

Položaj se torej poojstruje. Splošno domnevanje je bilo do sedaj, da je le opozicija Košut, Barabas in družabimela namen izzvati konflikt s krono, kateri namen je tudi dosegla; o vladni večini pa se je menilo v obče, da se zgraža pred takim konfliktom. To domnevanje se hoče izkazati kakor krivo.

Mi bi rekli celo, da je danes večina v večjo oviro rešitvi krize, nego pa opozicija. Ta poslednja ima vsaj svoj skupen program, v večini pa je — ksos.

Nemiri v Szegedinu. Dogodki v tem za madjarstvo znamenitem mestu so stopili sedaj v drugo fazo; iz uličnih demonstracij so prešli na diplomatsko-kriminalistično-demonstracijo — olepševalno stran. Vsaka oblast tekmuje v ovajanju — druge. — Mestni viši glavar je zašilil večeraj (v navzočnosti časnika) mestne stražarje, ki so izpovedali, da niso čuli vojaške komande »feuer« četudi so stali prav tik vojaštva ter da slednje tudi ni oddalono je dne salve.

Napovedana velikanska slavnostna deputacija iz Kecskemeta je šla tudi po vodi. Večeraj je sicer došla neka deputacija iz Kecskemeta in je položila, a popolnoma neopazeno, venec na Košutov spomenik. Toda že pred njo je prišel o njej potom brzjava slab glas. Mestna oblast Kecskemeta je brzjavila, da prihajajoča deputacija ne zastopa ne mesta, ne oblasti, ne vaščanov, da je zgolj privatnega značaja.

Čuje se, da neodvisna stranka name-rava naprositi zborničnega predsednika, da skliče parlamentarno sejo radi dogodkov v Szegedinu.

Mi umejemo, da je neodvisnostna stranka sedaj malec v zadregi in da jej ne ugaja, kakor so se zasukale stvari. Vsa akcija v Szegedinu se nam vidi že preveč kompromitirana in jej tudi razprava v zbornici ne more več pomoči, da bi kaj posebno imponirala.

Tudi vse nadaljnje vesti kažejo, da je bil postanek demonstracije v Szegedinu res tak, kakor smo slutli mi že v prvem svojem poročilu.

Položaj na Balkanu. V zadnjih dnevih je začel briti nekaj mileji vetrič, ki kaže kakor da je posledica dogovorov med ministroma Goluchovskim in Lamsdorffom v Münstegu. Tudi mi smo že zabeležili vest, da komiteji zaustavijo gibanje, da vidijo, kako se bo izvajalo, kar sta se domenila diplomatista v Münstegu.

Pa tudi zima je tu; in na balkanskem gorovju je huda in dolga zima. Zelo verjetno je torej, da odslej ne bo vesti o kakih važnih operacijah. Zadnje dni so govorila poročila o zmanjšanju vojnih sil od strani Bolgarije in Turčije. Ali mi jim ne verujemo. Turčija bo že iskala in najde pretež na — bolgarski strani, zakaj da ona ne more prva začeti. S tem pa bo silila Bolgarsko, da tudi ona ostane s puško ob boku.

Na spomlad pa že oživi zopet krvava igra vzlic vsem diplomatskim notam.

Tržaške vesti.

Mestni svet. Danes opoldne se je vršila napovedana seja mestaega sveta. V tej seji je mestni svetovalec dr. Rybář v krepkih besedah interpeliral župana glede sodelovanja mestnih uradnikov o volilnih sleparijah, dogodivših se povodom zadnjih mestnih volitev ter priporočal, da se skrbi za to, da se v bodočnosti ne dogode take stvari.

Župan je odgovarjal očitno v zadregi, ker ni bil pripravljen na interpelacijo.

Na dnevnem redu je bil tudi rekurz proti zabranitvi italijanske šole pri sv. Ivanu ter sta mestna svetovalec dr. G. Gregorin in dr. O. Rybář z nepobitnimi argumenti govorila proti predlogu mestne delegacije, da se uložijo rekurz. Slednji je še dr. Gregorin v imenu okoličanskih poslancev izjavil s kratko motivacijo, da bodo poslednji glasovali proti podelenju podpore v prid italijanskih pazinskih dijakov.

Podrobno poročilo te zanimive seje pri-neseemo v prihodnji številki.

Latinizatorjem. Na njihov odgovor v »Slovenec« radi dogodka na krstu otroka gospoda Ribarja v cerkvi na Uncu, ozi-na trditev, da je stališče duhovnika v tem slučaju popolnoma pravilno, odgovarjamo:

Pokojni kanonik Šterk — pozaje škof — je kakor člen tržaškega kapitlja rimsko-katoliške cerkve osebno krstil hčerki nekega tržaškega Slovence na imeni Milena in Danica.

Konstatiramo, da je blagopokojni škof Šterk osebo vknjižil ti imeni in sicer sam o ti.

Latinizatorjem na Kranjskem bodi povedano na dalje, da je v Trstu vse polno Zorice, Milen, Dušanov, Milanov, Slavkov in Vid, ki so bili tudi krščeni na ta imena.

V Trstu pa je neštavilo otrok, ki so bili krščeni na imena Italia, Roma in — čujte! — **Giordano Bruno.** Mari so to rimsko-katoliška imena?!

Slednjič konstatiramo, da se na Hrvatskem kar vseprek krste otroci na slovanska imena. In nota bene: otroci rimo-katoliških starišev!!

Zaključek: kar je smatral dopustnim blagopokojni škof Šterk, kar smatrajo dopustnim duhovniki na Hrvatskem sploh — to menda ne more biti v takem navskrižu z dolžnostjo katoliškega duhovnika na Kranjskem. In zato ostajamo pri svoji sodbi, da se je na Unci izvršil le čin latinizatorskega fanatizma.

Mi — zahtevamo! Večerajšnji »Independent«, — ki je, kakor že tisočkrat povedano, glasilo tukajšnjih irredentistov in ob enem tudi glasilo državnih poslancev iz bližnjega kraljestva — ta »neodvisnež« (!) pri-naša v kratki notici poziv mestnim oblastim, naj ista zabranijo trojezičnost nadpisov na novem državnem kolodvoru pri sv. Andreju!

Danes je bil namreč uradni ogled prostorov na mestu, kjer ima stati ta kolodvor. Ob tej priliki opozarja omenjeni list svoje gospodarje in rednike, naj zabranijo slovenske nadpise, kakor so jih zabranili na sedanjem kolodvoru državne železnice! Ker bo ta železnica — državna železnica; ker bo zgrajena po velikem delu s slovenskim denarjem; ker bodo Slovani oni, ki bodo morali v prvi vrsti zalagati eventualne primanjkljaje; ker bo ta nova železnica služila po velikem delu slovenski trgovini in ker je v Trstu naš jezik — deželni jezik: zahtevamo mi najodločnejše, da država da prirediti na pročelje in v notranje prostore nadpise tudi v našem jeziku! Manje ne moremo zahtevati.

Zemlja, po kateri bo tekla nova železnica je preko vsega Primorja slovenska in celo tudi tam, kjer bo stal novi kolodvor, je zemlja nekdanjih naših okoličanov. Res je sicer, da je mestna uprava, — meni nič, tebi nič — razširila svoje območje tudi preko te zemlje, toda ta zemlja je tudi še vedno — avstrijska.

V Avstriji pa imamo — ali bi vsaj morali imeti mi Slovenci enake pravice z Italijani!

Mi opozarjamo upravo državnih železnic, naj se v tem slučaju nikar ne ukloni šovinističnim zahtevam onih krogov, v katerih imenu piše »Independent« in ki imajo posebne vzroke, da prikazujejo Trst kakor čisto laško mesto. — Istotako odločno pozivljamo naše državne poslance in vse one faktorje, ki imajo besedo v tej stvari, naj bodo neizprosni z zahtevanjem tudi slovenskih nadpisov na novi državni železnici. Mi imamo celo pravico zahtevati, da se po vsem Primorju — izvzemši Gorico in Trst, kjer naj bodo nadpisi trojezični — prirede le slovenski nadpisi, kakor sta izključno slovenska ta zemlja in njeno prebivalstvo.

Šovinistom iz »Independentovih« vrat javljamo, da ne bomo več mirno prenašali, da bi oni uganjali svojo politiko s tem, da tlačijo nas in naše pravice! Sveta dolžnost do naroda nas veže, da storimo vse, kar je v naših močeh v obrambo svojih pravic! In to hočemo vršiti, pa ko bi imelo radi tega priti tudi do najhujšega! Dovolj ste nam že ugrabili vi — »dobri« sosede! Ugrabili ste nam pač blizu vse! Samo jezika nam niste mogli izdreti iz grla in mi se bomo branili z zobmi in nohtmi, da nam ga ne iztrgate tudi v bodoče! Našemu narodu ste storili vse slabo na svetu; zato pa ste danes v naših in našega naroda očeh najhujši zatirači, ne pa liberalci za kakršne se štulite pred svetom!

Nemška zagriženost. Pišejo nam: Ko sva pred nedolgo časa potovala s prijateljem po Gorenjskem in po Koroškem, se nama je kar gabilo, ko sva morala skoraj povsodi — po slovenski zemlji — slišati pojave nemške zagriženosti. Osobito pa nam je v Beljaku zavrela kri, ko sva, vstopivša v neko gostilno, na zahtevo, naj nama dajo vsakemu po eno pivo — morala čuti neko baburo, ki nama je rekla zaničljivo, da ona ne zna »win-diš«!

Kraj je lep, zato pa so tamošnji švaba toliko bolj neznosljivi! Prijatelj in jaz pa sva sklenila, da se bova v svojih trgovskih stvarih obračala odlej le v take kraje, kjer nas in našega naroda ne žalijo z »vindiše« ali »bindišarji«! Pošteti Nemci spoštujejo vsaj onega, ki jim prinaša dobiček — to renegatske duše po Koroškem pa žalijo, mesto da bi se priporočali tujcem! Trgovci.

Jutri vsi na vrt zavoda sv. Nikolaja! Lepa zabava, nikake vstopnine, torej nikakih stroškov! Pomagajmo svojim pešrečnim pogorcem v Boveu!

Vinska poskušnja, ki jo priredi ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v dvorani »Narodnega doma« pri sv. Ivanu, bo zopet kaj izrednega. To, kar odbor vse pripravlja, bo kaj imenitnega. Gospodje, le pomislite na one stare, fine buteljke! In še Vam bo točila naša dražestna gospica! Kdo ne bi pil?! — Le zapomnite si vsi, prihajajo nedeljo, dne 18. oktobra, vse, vse naj pride k sv. Ivanu, kjer bo zopet po dolgem eden onih sestankov našega ljudstva, ko gre za pomoč prepotrebni naši šolski družbi, čije dobroto uživamo.

Prednaznanilo.

Na Corsu št. 47, v hiši tik nekdanjega „Zelenega hriba“ (na lesnem trgu), je odprt danes delalnico in prodajalnico

zlatar
DRAGOTIN VEKJET
(C. Vecchiet).

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Prva kranjska z vodno silo in turbino delujoča

tovarna stolov
tvrdke Fr. Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko, priporočil sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, kičmarjem in kavarnarjem, ravnanstvom uradov, g. br. v. m. itl. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, naslonjače, fotelje, vrtno stole, gugalnike itd. itd.

po kar najboljši nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranskega lesa, poljubno likano ali v naravni b. i. imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsja.

Na željo pošlje tvrdka najnovejšo obširno ceniko z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

TRGOVINA Z ŽELEZJEM CARL GREINITZ NEFFEN

Corso št. 33.

podružnica Trst.

Piazza Goldoni 2.

Priporoča svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbinstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi itd., vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opremo, železne pohištvo in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in ograje ter orodje za vsako obrt.

Epilepsija.

Kdor trpi na omotici, krču in drugih nervoznih stanjih, naj zahteva o tem knjižico. Vdobi se brezplačno in franko v Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.

JAKOB KLEMENC

zaloga manufakturnega blaga

v Trstu, ulica sv. Antona št. 1

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno za jesen in zimo z vsemi manufakturnimi predmeti, združeno s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka kompletna
Havelok nepremočljiv od 10 do 16 gl.

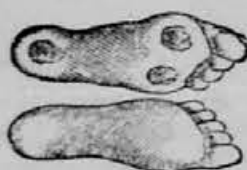
Velik izbor suknene in bombazne blaga za moške, obleke, srajce od svil in volne, laventenski platni itd., zapetnice, ovrtnikov, perila za moške, ovrtnice v vseh barvah in for- mah, nogavice, rut, jopice vseh vrst posebno za turisti in kolezarje, modnih predmetov, rokavice iz nitij in kože ter dežnikov.

Velik izbor narodnih in avstrijskih zastav in trakov za venca v različnih barvah.

Vse po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se vzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštne prste.

Varujte Vaše noge

Noga z nošo navadnih podplatov.

Noga z nošo asbestnih podplatov.

kurjih oči, žuljev, mokrote in mrslota. Vse te napake, posebno pa reprijeten po: in pečenje iz gine z našimi dr. Högye-ovimi patentnimi asbestnimi podplati. Par podplatov stane 30 stot., K 1-20 in 2-40. Pošilja se po povzpetju. Prospekti in priznana pisma vojaških oblastij in drugih visokih krogov brezplačno. Bogato izbrana zaloga vseh predmetov od asbesa. Centrala: DUNAJ, I., Dominikanerbastei 19.

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli

lekar

dvorni zalažnik Nj. sv. papež

Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem naj- topleje vsakomur priporo- čati, kajti rabim jo že od leta 1878 in zmaj mi je vutikornou činkujoče zdrab- bs vržila pri želodčnih in boleznih.

Kmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner,

c. kr. davčni blagajni

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

Karel grof Strasoldo.

Razprodaja se v lekarnah v Trstu, Istri, Dalmaciji, Primorskem, Gorškem in Tol- manskem po 30 st. ot. steklenica.

Pravi ovčji sir

prodaja na drobno in debelo po ugodni ceni Anton Ravbar, Komen.

Tovarna za cementne plošče ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umedene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2. — m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Sa ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Deklico

stara o 14 let naprej, ki zna neko- liko šivati, zna slovensti ali nemški govoriti, se sprejme takoj v ulici Risor a št. 7, I. nadstr.

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kulinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v Lišah Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. na 1. str. od 1-2 in 5-7 pop.

Urar F. Pertot

Trst ulica delle Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gl., naprej, zlate ure od 8 gl. Naprej. Izbor sten- skih ur, registorjev i. t. d. Popravlja vsako- vrstne ure po jako zmerni ceni.

Zelje kislo

v sadh po 50 in 100 klg. razpošilja po ceni nižji od 100. **ANDREJ JEBACIN**, Stepanj- vas pri Ljubljani. Za dobro blago se jamči.

ZOBOZDRAVNIK

Univ. Med Dr. Makso Brillant

v TRSTU

ulica S. Antonio št. 9. II. nadstr.

Izvršuje izdelanje z emajlom, porcelanom, srebrom in zlatom. Izdeluje posamezne umetne zobove kakor tudi celo zobovje.

ORDINIRA od 9.—12 predp. 3.—5. popol.

Zaloga glinastih peči

v različnih velikostih, načrtih in barvah ter raznovrstne pečnice za obledenje štedilnih ognjišč iz ene prvih čeških tovarn. Zeló trpežno blago, cene zmjerne. Postavljajo se tudi štedilna ognjišča in sprejemajo vsakovrstne poprave.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi priporoča se udani Petar Verčon, Trst, ul. Chiozza št. 14, uhod skozi vežo.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gospodsk ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega že tudi ni član društva in se obre- sujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentai davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %. Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563 Poštuo-hran. račun št. 837.315.

Promet s čeki in nakaznicami.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promet izdaja k vsakemu šrebanju.

Špitalske ulice št. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Ror-a naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.